

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Ивайло Петров Въжаров, д.м
Началник МБАЛ – Варна към ВМА
Началник Катедра вътрешни болести, МБАЛ – Варна към ВМА

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност "доцент" в област на Висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление, 7.1. Медицина, по научна специалност „Вътрешни болести“ за нуждите на Университет Проф. д-р Асен Златаров - Бургас, обявен в ДВ, бр. 90/ 20.10.2020 г.

Съгласно решение на Факултетния съвет на Факултет „Обществено здраве и здравни грижи“ при Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, вписано в протокол № 1/04.01.2021 г. и със заповед № РД 243 от 21.12.2020 на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, съм избран за външен член на Научно жури (НЖ) по процедура за заемане на академична длъжност „доцент“ в Университета. На първото заседание на НЖ съм определен за изготвяне на рецензия относно конкурс, в който единствен кандидат е **д-р Ася Андрианова Консулова-Кирова, д.м.**

Предоставените ми документи са съобразени със ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, Правилника Университет "Проф. д-р А.Златаров" и отговарят на изискванията за заемане на посочената длъжност. Няма установени процедурни нарушения.

Декларирам, че нямам конфликт на интереси с кандидата.

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

Д-р Ася Консулова-Кирова е родена през 1978 в гр. София. Завършва през 2003 с отличие висше образование към Медицински Университет – Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна, специалност „Медицина“ (диплома № 3343/2003). През 2004 започва работа като лекар в Клиника по Медицинска онкология, МБАЛ „Св. Марина“ – Варна, където работи до януари 2019 г. Кандидатът впоследствие продължава работа в Отделение по Медицинска онкология на Комплексен онкологичен център – Бургас от януари 2019, където работи и към настоящия момент. Д-р Консулова е лекар с две медицински специалности: „Вътрешни болести“, призната през 2011 (диплома № 3065/2011) и „Медицинска онкология“ - през 2015 (диплома № 3640/2016). През 2016 успешно защитава дисертационен труд *„Експресия на някои плазмени и тъканни биомаркери като потенциални предиктори за антиангиогенезна терапия с bevacizumab при метастатичен дебелочревен карцином“* и

така придобива научна и образователна степен „Доктор“ по научна специалност „Онкология“.

II. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И НАУЧНИ ПРИНОСИ

За участие в конкурс за заемане на академична длъжност „ Доцент“, д-р Консулова е предоставила следната научна продукция:

- дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ - 1 брой;
- научни публикации в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация вместо хабилитационен труд – 14 броя;
- публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus; Web of Science) – 1 брой;
- публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове други научни публикации, извън тези от академичната справка – 24 броя;
- Статии с цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове – 4 броя с предоставени 22 цитати от общо 61;
- Участие в национален научен или образователен проект – 1 брой
- Участие в международен научен или образователен проект – 1 брой
- Ръководство на национален научен или образователен проект учебни пособия – 1 брой;
- Доклади на национални научни събития – 13 броя;
- Доклади на международни научни събития – 24 броя;
- Постери и научни съобщения на национални научни конференции – 2 броя
- Постери и научни съобщения на международни научни конференции – 15 броя

От всички публикации, **39** отговарят на категорията „научноизследователска дейност“, като се изключват дисертационния труд и автореферата, публикациите представени за ОНС „доктор“ и докладите и съобщенията от научни конференции.

От тези **39** броя публикации, които участват като доказателствен материал за изпълнение на минималните изисквания на заемане на АД „доцент“, съгласно ЗРАСРБ от 2018:

- Пълнотекстови публикации в научни издания на английски език – 18 броя;
- Пълнотекстови публикации в научни издания на български език - 21 броя;

Представените от кандидата публикации за участие в конкурс, като брой и категории, напълно съответстват на препоръчителните количествени критерии за заемане на АД „доцент”, приети в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

От представени 39 научни публикации в 31 д-р Консулова е единствен, първи или последен автор (79.5%), в 1 от статиите е втори автор (2.6%), а трети или последващ автор е в 7 публикации, което представлява 17.9% от общия брой. Този факт подчертава водещата роля на кандидата в представените научни разработки.

- Брой на цитирания

В изготвената справка от базата данни Scopus от кандидата е видно, че д-р Консулова е с цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестната база данни с научна информация Scopus, **общо 61 пъти**. За участие в конкурса са включени 22 от тях.

III. ХАРАКТЕРИСТИКА И ПРИНОСИ НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ

Научните публикации на д-р Консулова обхващат областите:

- 1. Редки тумори в клиничната онкология – 14 броя (статии В 1-13 и статия Г 21);**
- 2. Поведение при карцином на гърда – 10 броя (статии 2, 3, 5, 6, 12, 21 – 24, В 7)**
- 3. Транслационна медицина и биомаркери – 13 броя (статии 1, 6, 8, 13-17, 19, 20 В1, 3, 12)**
- 4. Имунотерапия – 3 броя (статии 7, 10, 11)**
- 5. Редки тумори в клиничната онкология – 14 броя (статии В 1-13 и статия Г 21)**

Представените 14 статии вместо монография обхващат различни аспекти на свързаните с поведението при редки тумори в клиничната онкология. Научните приноси от горе-описаните публикации обобщават клиничното поведение при редки тумори в онкологичната практика. Изведените изводи относно стадиране, хирургия, поведение, лечение и проследяване на тези тумори са резултат на анализ и задълбочено разбиране на проблема, насочващ мисленето в реалната клинична практика. Като редки тумори, чието определение включва диагноза в < 1% от случаите, поведението при тези тумори е често затруднено, изисква уточнение както на диагноза, така и на терапевтично поведение. Обобщението на тези данни способства за по-лесно идентифициране на редките туморни болести и дава възможност за тяхното по-адекватно лечение без допълнително забавяне. От прегледа на литературата става ясно, че лечението на редките онкологични болести често се забавя поради

незнание, необходимост от диагностично уточнение и затруднение в клиничните решения. По тази причина описанието и систематизирането всички възможни случаи от клиничната практика спомага за по-лесно диагностично и терапевтично поведение, което е разгледано задълбочено и с разбиране. Разгледани са и най-новите имунологични маркери с цел отдиференциране на сходни и припокриващи се етиопатогенетични механизми и клинични презентации. Изтъкната е ролята на хистоморфологичното изследване като „златен стандарт“ за потвърждение на диагнозата при някои от онкологичните болести, както и са разгледани потенциални предиктивни биомаркери, свързани с прогноза и предикция при лечението на тези редки онкологични болести.

За първи път в България се предоставят практически насоки за адекватна диагноза и идентифициране на потенциални рискови групи за развитие на редки гинекологични тумори както и за карцином на гърда при мъже. Представени са няколко серии от случаи за редки болести като lymphoepithelioma-like карцином на маточната шийка (статии В5 и В12), мукоепидермоидния карцином (публикации В1), гладкомускулни тумори на маточното тяло с неясен малигнен потенциал - STUMP – (статия В6), warty карцинома на маточната шийка (статия В2), синхронни първични тумори (статии В7 и В9) или по-редки локализации на често срещани малигнени тумори (статия В8) или полово-специфични различия (статия 21) предоставят данни за възможно диагностично и терапевтично поведение.

Специално внимание е обърнато на лечение на преканцерози (статии В3, В4, В11) е с насока за ранна профилактика преди развитие на онкологични болести, което е с ясна клинична насоченост. Обсъдено е мястото на консервативното лечение на силно симптоматични състояния, чието лечение стандартно изисква приложение на хирургия. Проведеното консервативно лечение е довело до успех и регрес на преканцерозните състояния при последващото проследяване, което дава насока за бъдещи научни разработки с по-дългосрочно проследяване.

Анализирани са съвременните разбирания за различните разнородни и редки туморни болести, като на базата на натрупания собствен опит са изведени и клинични насоки и препоръки за диагностициране, лечение и проследяване на пациенти с редки и трудни за лечение карциноми. Допълнителен научен принос от горе-описаните публикации е и сравнението с други тумори със същите хистологични характеристики, но с друга първична локализация. Обобщението на данни за различни първични карциномни локализации на рядко срещани, но хистологично сходни тумори дава ценна насока за клиничното поведение и чувствителността към различни методи на лечение. Освен това, предложените съответствия позволяват изпитване на сходни терапевтични стратегии като например лъче- или химиотерапия.

Описаните публикации съдържат информация, която за първи път представя данни за тези редки туморни локализации в България. Допълнително, някои от тях (статии В1, В2) са към момента и най-голямата база данни, публикувани в научната литература.

Последните две публикации (В13 и В14) са следствие от дългогодишна колаборативна работа в международен екип, чийто български представител е кандидатът. В няколко последователни фази са уточнени местата, изискващи специално внимание за унифициране на грижите в две различни пациентски популации: младежи и подрастващи (статия В13), както и пациенти с белодробен карцином (В14) с логично клинично значение. Уточнена е необходимостта от създаване на специализирани звена за лечение на тази междинна между детската и възрастната група пациенти, която е значително по-рядко засегната от онкологични болести – липсваща към момента практика в България. В резултат, в България е започнато създаване на центрове за специализирано лечение и грижите за тези пациенти се подобряват. Научен и клиничен принос е и направената класификация на онкологичните болести с предложен алгоритъм за подобряване на лечението при тази подгрупа пациенти.

Подобни са приносите и за структуриране на цялата лечебна система и поведение и при белодробен карцином (статия В14). Многобройният авторски колектив и в двете публикации (В13 и В14) се дължи на множеството участващи държави и национални представители, като е резултат на значителен интелектуален труд в продължение на 3 години на всички съавтори, които са с еднакъв принос. Рядкостта на дискутирания проблем е и причината за включването на тези публикации в монографичната тема. Основни изводи и в двете публикации е широката вариабилност на грижите дори и сред европейските държави и се идентифицират предимствата и недостатъците на различните лечебни системи. Така се определят местата за възможно подобрене и са изведени съответните препоръки. Така, примерно, в България основно предимство е бързият и лесен достъп до специализирани медицински изследвания (КТ, ПЕТ/КТ и др.), както и до специалист от третичната лечебна система. Недостатък, обаче, остава липсата на специализирани за дадена локализация лечебни центрове, водещо до спад в качеството на лечение. Клиничен принос с голямо национално и международно значение е и създаването на концептуален модел за функциониращ специализиран център, към който да се стремят всички държави.

6. Поведение при карцином на гърда – 10 броя (статии 2, 3, 5, 6, 12, 21 – 24, В 7)

Значителният международен опит освен в онкогинекологията, отличителна характеристика на д-р Консулова е клиничният и научният интерес в областта на карцинома на гърдата и при двата пола. Изброените

статии са с множество научно-теоретични и научно практически приноси, идентифициращи ключови моменти, влияещи върху преживяемостта при тази група онкологични болести. Направени са различни анализи на световни и български данни, идентифициращи значими разлики в множество параметри (като преживяемост, честотата на провеждане на диагностична биопсия преди лечение, обем на хирургия, честота на неoadювантно лечение, честота на химио-и хормонотерапия и др.) Обсъдени и научно доказани са ползите от различни видове системно лечение (неoadювантно, ендокринно и др.) чрез анализ на собствени данни и идентифициране на фактори с водещо научно-практично значение за подобряване на преживяемост от карцином на гърда в България.

7. Транслационна медицина и биомаркери – 13 броя (статии 1, 6, 8, 13-17, 19, 20 В1, 3, 12)

След успешната защита на хабилитационния труд за ОНС „Доктор“ , д-р Консулова продължава и научните разработки в областта на транслационната медицина. Проведените научни изследвания при различни карциномни локализации като дебелочревен и карцином на гърда, идентифицират потенциални биомаркери с предиктивно за лечение и прогностично значение.

Освен научно теоретичния принос за идентифициране на ключови молекули, участващи в различни клетъчни и сигнални пътища, свързани с развитието и прогресията на туморите, са идентифицирани и потенциални биомаркери, които да бъдат подложени на проспективна валидация и изследване.

8. Имунотерапия – 3 броя (статии 7, 10, 11)

Изброените публикации са с фокус върху изключително актуалната и развиваща се към момента имунотерапия. Прави впечатление, че описаните статии са оригинални и една от тях (статия 7) е част от международна рецензирана и редактирана колегия на английски език, в която кандидатът е единствен автор. Проведено е целенасочено проучване на ролята и видовете имуноен отговор и неговата оценка в контекста на малигнения меланом. Направен е обзор на наличните имунотерапевтични стратегии и проспективно проучване и обобщение на клинични данни, водещи до промяна в онкологичното поведение при тази онкологична локализация. Регистрираните само няколко месеца преди публикацията чекпойнт инхибитори са представени и сравнени в детайли и е прецизирано потенциалното място на тяхната последваща клинична употреба. Значим клиничен принос е дефиницията и предлагането на първите в България алгоритми за лечение при малигнения меланом, включващи всички налични терапевтични възможности.

Динамично развиващата се област на имунотерапията е основна част от противотуморното лечение в медицинската онкология, потвърждаващ иновативността и значимостта на научния принос на описаните публикации.

Д-р Консулова е автор и съавтор в 15 научни съобщения и постери, представяни на престижни международни форуми, като 11 от тях са представени през последните 2 години с общ импакт фактор IF 78.034 (SJR 19.135). Наукометричните показатели за влияние са измерени като общ IF на публикуваните статии от кандидата 13.803 (според SJR е 8.132).

IV УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Д-р Консулова започва своята преподавателска дейност през 2007 като хоноруван асистент към Катедра Пропедевтика на вътрешните болести, Медицински университет – Варна, след което продължава още 4 години от 2010 до 2014 вкл. От 2014 до 2018 е редовен асистент към същата катедра като преподава на български и английски език Пропедевтика на вътрешните болести на студенти III-ти курс и специализанти V-ти и VI-ти курс по Медицина.

Предвид нейното участие в различни национални (13 броя) и международни (24 броя) научни семинари и събития, както и множеството научни съобщения, основно през последните 2 години (2019 – 2020), може да се заключи, че д-р Консулова е преподавател със значима учебна и научна натовареност. Участвала е в изготвяне на учебни програми и тестове, в изпитни комисии на семестриални изпити.

Д-р Консулова е участвала като член, секретар или председател на различни общоболнични и специализирани Онкологични комисии на всичките си работни места, като е била и експерт в Експертен съвет към Министерство на Здравеопазването.

V. ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Видно от удостоверение № У1693/03.12.2020 кандидатът има трудов стаж 11 години, 3 месеца и 22 дни в МБАЛ „Света Марина“ – Варна, считано от 09.10.2007. Д-р Консулова работи като лекар и специализира в същото медицинско заведение веднага след завършване на висше образование, което не е отчетено като трудов стаж, а само като професионален опит. По същата причина едногодишната специализация в международния раков център „Жул Борде“, Брюксел, Белгия през 2006/2007 също е отчетен като професионален опит. Удостоверение 1 от 15.07.2009 година регистрира трудов стаж от 9 месеца и 1 ден като лекар в амбулаторна практика по Ендокринология. Д-р Консулова има и трудов стаж в КОЦ - Бургас от 1 година 10 месеца и 10 дни трудов стаж, считано към 11.12.2020. Като специалист по вътрешни болести стажът на

кандидата е над 9 години, а като специалист по Медицинска онкология – над 5 години.

VI. УЧАСТИЕ В НАУЧНИ ДРУЖЕСТВА

Кандидатът членува в национални научни дружества като Българската асоциация по дерматоонкология (БАДО) и Българското онкологично научно дружество. Има ръководни позиции в няколко съсловни организации като клуб „Млад Онколог“, България (член на етичната комисия на клуба) и е основател и председател на сдружението „Жените в онкологията – България“.

Д-р Консулова участва и в международни общества и организации като Европейското респираторно дружество (ERS), ECCO, Американското общество по Клинична онкология (ASCO) и Европейското общество по Медицинска онкология (ESMO). Тя е и с водещи позиции в международни организации като участва в научния борд на Европейското училище по онкология (ESO), европейския колеж по онкология (ESCO).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

От представените до тук данни, смятам, че лечебно-диагностичната, изследователска и учебно-преподавателска дейност са над минималните изисквания за заемане на АД "Доцент". Уверено смятам, че д-р Ася Андрианова Консулова-Кирова, д.м. е изявен специалист със задълбочена теоретична подготовка, голям практически опит и научни интереси не само в по-тясно специализираната Медицинска онкология, но и в областта на вътрешните болести.

Предлагам на Уважаемото жури да гласуват положително и да се присъди **академична длъжност „доцент“** в област на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина; по научна специалност „Вътрешни болести“** на д-р Ася Консулова-Кирова, д.м.

01.02. 2021г.

Проф. Д-р Ивайло Въжаров, д.м